

„Revista de Derecho Agrario y Alimentario”

Emilio Beltrán Sánchez, Javier Plaza Pendés, Esther Muñiz Espada, *Contribuciones para el desarrollo de la titularidad compartida* (Wysiłki na rzecz rozwoju współwłasności gospodarstw rolnych w Hiszpanii), RDAA 2012, nr 60, s. 7-31.

Zgodnie z informacjami opublikowanymi przez hiszpańskie Ministerstwo Rolnictwa, Żywności i Środowiska kobiety stanowią więcej niż jedną trzecią osób pracujących w rodzinnych gospodarstwach rolnych. W większości jednak przypadków tylko mężczyźni figurują jako właściciele tych gospodarstw, podczas gdy kobieta jest jedynie „małżonką rolnika” i zaliczana jest do kategorii tzw. pomocy rodzinnej. W celu zmiany takiego stanu rzeczy uchwalono 4 października 2011 r. ustawę nr 35/2011, regulującą kwestię własności gospodarstw rolnych, której głównymi założeniami stały się kwestie zachęty do przekazywania własności gospodarstw rolnych w kobiece ręce oraz wyrównania szans kobiet w rolnictwie. Na mocy tej ustawy wprowadzono specjalną instytucję tzw. współwłasności gospodarstw rolnych – stanowi ona jednostkę ekonomiczną nieposiadającą osobowości prawnej, podlegającą odrębnemu opodat-

kowaniu, której właścicielami są małżonkowie bądź osoby pozostające ze sobą w bliskich relacjach, w celu wspólnego zarządzania gospodarstwem rolnym. Zdaniem Autora cele, jakie przyświecały ustawodawcy, z pewnością zasługiwały na aprobatę, niemniej obecnie niezbędne jest wydanie wielu aktów o charakterze podstawowym (w tym rozporządzeń) w celu doprowadzenia do faktycznego i praktycznego zrównania szans kobiet i mężczyzn w rolnictwie.

María José Cazorla González, *La mujer como agente para la cooperación y el desarrollo rural* (Kobieta jako agent na rzecz współpracy i rozwoju obszarów wiejskich), RDAA 2012, nr 60, s. 33-45.

Kobiety przeważnie są wyłączone z dostępu do ziemi i zarządzania jej zasobami. Tymczasem ich wkład w działalność rolniczą jest zdaniem Autorki nie do przecenienia – nie tylko bowiem zwiększają wydajność pracy przy produkcji rolnej, lecz także przyczyniają się do powiększenia populacji rolniczej, wydając na świat kolejne pokolenia. Wniosek, jaki wynika z artykułu, jest następujący: poszczególne państwa winny aktywizować działalność kobiet w rolnictwie przez umożliwienie im dostępu do ziemi i jednoczesnego zarządzania nią, co w dłuższej perspektywie znacznie przyczyni się do szybszego rozwoju obszarów wiejskich. W tym celu należałoby przygotować nowe regulacje prawne oraz zapewnić ich realizację w praktyce.

Gloria Doménech Martínez, *La comercialización de los productos agroalimentarios a través de los contratos tipo de productos agroalimentarios y la mediación en la resolución de sus controversias* (Upowszechnianie w obrocie produktów spożywczych przez zawieranie umów rolno-spożywczych i polubowne rozwiązywanie sporów), RDDA 2012, nr 60, s. 47-64.

Na system funkcjonowania gospodarstw rolnych w Hiszpanii składają się obecnie trzy istotne grupy czynników ekonomicznych: dostęp do ziemi, praca rolnika będącego właścicielem gospodarstwa rolnego (włączywszy w to pracę nieopłacanych pracowników rodzinnych) oraz ulokowanie na rynku produktów wyprodukowanych w gospodarstwie rolnym. Zdaje się, że zwłaszcza ostatni z wymienionych czynników ma w obecnej sytuacji ekonomiczno-gospodarczej niebagatelne znaczenie, ponieważ od odpowiedniego zaprezentowania się na rynku, a co za tym idzie – wyrobienia sobie marki, zależy często byt danego gospodarstwa rolnego jako przedsiębiorstwa nastawionego na osiąganie i powiększanie zysku. W tym celu rolnicy i producenci rolni winni poszerzać wiedzę z zakresu funkcjonowania rynku produktów rolnych oraz kanałów jego dystrybucji oraz zrzeszać się w grupy producentów rolnych celem łatwiejszego dostępu do nowych rynków zbytu i klientów.

Jeden ze sposobów takiego wspólnego działania jest zawieranie tzw. umów rolno-spożywczych z osobami biorącymi czynny udział w obrocie produktami na rynkach

rolnych, a więc z dystrybutorami, sprzedawcami detalicznymi, czy też innego rodzaju pośrednikami. Dlatego kilka lat temu zainicjowano w Hiszpanii zmiany o charakterze ekonomiczno-prawnym umożliwiające zawieranie standardowych umów, których celem była i jest optymalizacja funkcjonowania handlu produktami rolnymi przy współpracy rolników i różnego rodzaju pośredników. Oprócz niewątpliwych zalet tego typu umów związanych ze wzrostem obrotu produktami rolnymi, kontrakty te zawierają także niezwykle korzystne postanowienia dotyczące mediacji i klauzule arbitrażowe, dzięki czemu przyczyniają się do polubownego załatwiania sporów pomiędzy stronami.

Yolanda González González, *El sector agrario español desde la perspectiva de género* (Sektor rolniczy w Hiszpanii z perspektywy płci), RDAA 2012, nr 60, s. 65-89.

Oszacowanie roli kobiet w rolnictwie napotyka duże trudności z dwóch przyczyn: w związku z trudnościami z uzyskaniem informacji statystycznych pozwalających na szczegółowe opisanie ich sytuacji oraz w powiązaniu z innymi aspektami socjoekonomicznymi, wywierającymi pośredni wpływ na ich sytuację życiową. Autorka zwraca uwagę, że obecnie wiele kobiet, pracując przy produkcji rolnej, dodatkowo doksztalca się i wraz z upływem czasu porzuca pracę na roli na rzecz innych zajęć w celu polepszenia swojej sytuacji materialnej i życiowej. Jak pokazują badania, zdecydowana większość kobiet pracujących przy produkcji rolnej nie jest ani zadowolona, ani niezadowolona ze swojego aktualnego położenia. Zdaniem Autorki niezbędne staje się przeprowadzenie odpowiednich kursów doksztalcających kobiety pracujące przy produkcji rolnej celem przedstawienia im korzyści, jakie może przynieść im w dłuższej perspektywie praca na roli.